

Opmerking vooraf

Het dagelijks bestuur van het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte verzocht mij om in deze bijdrage namens het bestuur een toekomstperspectief te schetsen voor het werk van ons contactorgaan. Dit perspectief is ook verwoord in het recente missie-visiedocument van het COGG, dat u in de vandaag gepresenteerde bundel aantreft.

Inleiding

Het jaar 1963 is niet alleen voor het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte, als jaar van zijn ontstaan, belangrijk geweest. Heel kort geleden namelijk, op 28 augustus, was het vijftig jaar geleden dat in datzelfde jaar 1963 dominee Martin Luther King jr. zijn beroemde toespraak hield. 'I have a dream'.

Het moeten schokkende toestanden geweest zijn in het Amerika van vijftig jaar geleden. Van een stad als Birmingham in de staat Alabama kon gezegd worden dat Afro-Amerikanen en blanken alleen het riool gemeenschappelijk gebruikten. Voor de rest was er een totale rassenscheiding aan de orde. In het openbaar vervoer, in zwembaden, op scholen, in restaurants – overal in de samenleving werd voor Afro-Amerikanen voelbaar gemaakt dat ze een mindere menssoort vormden. Zelfs het stemrecht werd veel Afro-Amerikanen onthouden. Tegen dit onrecht kwam ds. Martin Luther King jr. in verzet. Zijn beroemde 'I have a dream'-toespraak heeft er mede toe geleid dat er vijftig jaar later een Afro-Amerikaanse president het Witte Huis bewoont.

Riool

Wij Nederlanders zijn niet van die dromers. Vooral niet als het gaat over het kerkelijke leven. Met retorische overdrijving zou je kunnen zeggen dat onze talloze kerken en kerkverbanden alleen het riool gemeenschappelijk gebruiken, zoals dat in Birmingham voor de diverse volksdelen gold. Verschillen zijn er natuurlijk wel met Birmingham. Daar ging het om de eenheid van de samenleving, bij ons om de eenheid van de kerk. Daar werd de verdeeldheid in stand gehouden door de zogenoemde Jim Crow-wetgeving, in de gereformeerde gezindte gaat het om een zelfgekozen isolement dat we in stand menen te moeten houden.

Het zou weinig moeite kosten om dromen over de eenheid van – laten we zeggen – kerken en kerkverbanden op gereformeerde grondslag, met een goedgekozen woord uit de Schrift af te wijzen. Spreekt die Schrift immers niet over nuchter zijn en waken? Dat is toch wel wat anders dan dromen over – volgens sommigen - onbereikbare idealen?

Geest

Toch is het pleidooi voor nuchterheid in dit verband klankexegese. Daarmee slaan we op de klank af de plank mis. Voor een Bijbelse en geestelijke wijze van dromen zou ik willen wijzen op Joël 3. Daar gaat het namelijk over het werk van de Heilige Geest dat – inderdaad - dromen en visioenen uitwerkt: 'Daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op alle vlees: uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw ouderen zullen dromen dromen uw jongemannen zullen visioenen zien' (Jo.3:28). Het is veelzeggend dat Petrus uitgerekend in het geboorteuur van de kerk, als de Geest op het Pinksterfeest wordt uitgestort, verwijst naar dit profetenwoord. Hij zegt dan, terwijl de tekenen van de uitgestorte Heilige Geest zicht- en hoorbaar zijn, dat 'dit' het is 'wat gesproken is door de profeet Joël' (Hand.2:16).

Het zou nu te ver voeren om het fundamentele verband tussen de Heilige Geest en de kerk uit te werken. Laat ik mogen volstaan te wijzen op de uitdrukking in Efeze 2:22, waar de kerk de 'woning van God in de Geest' heet. In die uitdrukking gaat het niet om de enkeling die met een boek in een hoek het werk van de Geest ondervindt en ook niet om de onzichtbare kerk, die boven de werkelijkheid zweeft en alleen door God gekend wordt. Nee, het gaat in Efeze 2 om de

concrete gemeente van het werkelijke, weerbarstige leven, de kerk waar zondige, struikelende mensen geroepen worden te leven van Christus' werk. Het verband tussen de Heilige Geest in de kerk belijden wij ook elke zondag, wanneer wij met het Apostolicum zeggen: 'Ik geloof in de Heilige Geest. Ik geloof een heilige, algemene christelijke (of katholieke) kerk. De gemeenschap der heiligen'. Daar is het weer: het verband tussen Geest en Zijn werk, namelijk de ene, heilige, katholieke en apostolische kerk, zoals we met de belijdenis van Nicea zeggen.

Dromen

Waar droom ik van? Waar droomt het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte van? Wij dromen van een werkelijk samenkomen, samenleven van kerken die van harte gehoorzaam willen zijn aan Gods Woord. Die zich willen stellen op de gereformeerde belijdenis, die geworteld is in dat Woord van God.

Mag ik eens hardop dromen, ik hoop en bid naar de bedoeling van de Geest?

Ik droom van kerken die elkaar helpen om eenzijdigheden te boven te komen. Die elkaar helpen om een weg te vinden tussen de klippen van wereldmijding en wereldgelijkvormigheid. De klippen van objectivisme en subjectivisme, van verbondsoverschating en –onderschatting, van evangelisering en hyper-calvinisme, van verwildering en verstarring in de liturgie, van populistische prediking en verstikkende herhaling van clichés, van onkerkelijk en kerkistisch denken.

Ik droom van een gemeenschap van kerken die elkaar opscherpt en de waarheid zegt, elkaar helpt in missionaire en diaconale arbeid, elkaars ambtsdragers helpt toerusten, de krachten bundelt in de beoefening van de theologie op universitair niveau. Kortom, ik droom van een gemeenschap van kerken die leeft zoals onze vaders in vroeger eeuwen kerkelijk samenleefden. Dat was niet altijd prettig, want reformatorisch-katholiek zijn is niet gemakkelijk, maar men had 'heilzaam last' van elkaar. Schuurde zich aan elkaar. Stootte zich aan elkaar. Maar is dat niet precies de weg om trouw te zijn aan wat de apostel zegt? Om 'u te beijveren om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede' (Ef.4:3). Let wel – er staat 'beijveren'. Er moet dus gelovig energie in gestoken worden. De Geest geeft eenheid in Christus, zeker, maar diezelfde Geest vermaant om ons 'te beijveren'. Zit het daar niet op vast? Zijn we niet al te zeer geneigd om ons achter de Geest te verschuilen ('de Geest moet het doen') in plaats van die Geest te gehoorzamen ('beijvert u')? En zou dat wegduiken voor concrete gehoorzaamheid niet juist die Geest bedroeven? Ik vrees er voor...

Convent

Hoe zou die droom concreet vorm kunnen krijgen? Het Contactorgaan Gereformeerde gezindte zou willen inzetten op de gedachte van de gemeenschap. Wij willen niet beginnen met het organisatorische of institutionele, hoe belangrijk ook. Maar: wij willen de concrete geméenschap voorop stellen. Wat zou het bijzonder zijn, wanneer een classisvergadering van kerk A zijn vergadering zou openstellen voor gasten uit kerken B, C, D tot en met Z. Zo kan er een gereformeerd-katholiek convent van kerken ontstaan. Met blijdschap ontvangen diverse Generale Synodes gasten uit de zedingskerken in het buitenland. Waarom zouden we dat niet

ook doen binnen Nederland? Elkaar gastvrij ontvangen, samen spreken op basis van Gods Woord en de belijdenis die daarop gegrond is. Elkaar leren kennen, zodat karikaturen worden bijgesteld tot reële beelden. Elkaar opscherpen, zodat we niet in onze eigen kerkelijke monocultuur een zieltoegend leven leiden. Elkaar helpen, zodat kerkelijk leven dat de verdwijning nabij is een oase kan blijven in de grote stad. Elkaar als ambtsdragers vormen en toerusten. Elkaar van dienst zijn, missionair en diaconaal. De mogelijkheden die er zijn tot kanselruil en gezamenlijke diensten verder benutten en zo mogelijk uitbouwen. Elkaar vermanen om van heilloze wegen terug te keren en heilzame wegen in te slaan.

Impuls

Naar zo'n kerkelijke gemeenschap verlangen we en we bidden erom, als deelnemers aan het COGG. Het wordt tijd dat we een concrete impuls toelaten om gemeenschap tussen kerken in de gereformeerde gezindte te bewerken. Een impuls die gericht is op gemeenschap en niet op ontmoedigende lange procedures en trajecten. Spoedig zal een nieuwe, een jonge generatie opkomen, die de subtiele onderscheidingen tussen kerken en kerkgenootschappen van u en mij niet meer kan en niet meer wil meemaken. Zal er dan werkelijk gereformeerd kerkelijk leven kunnen blijven voortbestaan, dan is het tijd om nu, na vijftig jaar met elkaar spreken in het kader van het COGG, te händelen. Om ons werkelijk te laten gezeggen door het Woord van God: beijvert u, zet u ervoor in, 'om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede.'

Ik sluit af met het gebed dat God de Vader in Christus, ons door Zijn Geest gehoorzaam maakt. Amen.